

ГРЕЧЕНКО В. А. АЛЕКСАНДР РЕЙЦ КАК ИСТОРИК ГОСУДАРСТВА И ПРАВА КИЕВСКОЙ РУСИ

Рассмотрены основные этапы научной деятельности А. Рейца, исследован его вклад в разработку разных аспектов истории государства и права Киевской Руси, в частности, в теорию «родового быта», его взгляды относительно формы правления, судебной власти и судопроизводства Киевской Руси.

Ключевые слова: Киевская Русь, Русская Правда, теория «родового быта», союзное государство.

GRECHENKO V. A. ALEXANDER REUTZ AS A HISTORIAN OF STATE AND LAW OF KYIV RUS

Alexander Magnus Fromhold von Reutz (1799–1862) is a historian of the Old Russian Law, teacher. It was one of the founders of Russian History of Law Science. His biography and some aspects of scientific activity were investigated by Diakonov, Lubavsky, Cheltsov-Bebutov, Derbin, Grinev, Stetsuk. But these researches had a fragmentary character, so as separate questions of Reutz' scientific work were investigated. Therefore the aim of the article is to study the theoretical opinions research of Reutz that concerns History of State and Law of Kyiv Rus. The basic stages of vital and scientific way of the scientist are shortly described in the article. Main attention is devoted to his basic work of «Experience of Russian State and Civil Laws History» (1836). The succession and difference of Reutz' opinions and his teacher Ewers – the pioneer of Russian History of Law Science researches are shown. Reutz fully perceived some Ewers' theoretical positions in relation to the theory of «family way of life» and Norman's Theory of State Origin in Rus. In the article Reutz' opinions about the form of rule of Kyiv Rus are studied which he considered an unlimited monarchy and characterized it as an «allied state». The views of Reutz are also analysed in relation to the judicial power character of Great Kyiv Prince, the legitimacy of princess Olga rule (945–964), some questions of legal process in accordance to Russian True are investigated. The desire to expound further scientific development of the question about the scientific work of Reutz, the dissertation preparation or monographic research are presented in this theme. The materials of the article can be used during the educational process studying the theme «State and Law of Kyiv Rus», and also in reports preparation, control tasks, diploma works and dissertations.

Keywords: Kyiv Rus, Russian True, theory of «family way of life», allied state.

УДК 340.5

О. В. КОНОПЕЛЬКО,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕОЛОГІЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ

Проаналізовано досвід ідеологічної діяльності у Німеччині в різних внутрішньо- та зовнішньополітичних умовах. Встановлено, що у сучасному німецькому суспільстві існують суттєві світоглядні проблеми, пов'язані із впливом на свідомість громадян остаточно не подоланих факторів минулого (ідеологія нацизму, поділ держави на західну і східну частини, депортація судетських німців) та сучасних викликів, породжених процесами глобалізації. Зроблено висновок, що і сьогодні держава покликана здійснювати ідеологічну функцію для забезпечення єдності суспільства, виховання громадян у дусі патріотизму, поваги до демократичних цінностей, для недопущення міжетнічних і міжрелігійних конфліктів та підтримання авторитету політичної влади в суспільстві.

Ключові слова: ідеологія, ідеологічна функція, ФРН, нацизм, політична освіта.

Будь-яка держава функціонує в ієрархічно структурованій системі ідей, які мають змістовно-ціннісне та спрямовуюче значення як для

суб'єктів державної влади, так і для громадян. У зв'язку з цим виникає потреба у механізмі впровадження найважливіших ідей і цінностей

в суспільну свідомість, відповідно до завдань, обумовлених природою і соціальним призначенням публічно-політичної влади. Залежно від особливостей історичного розвитку і конкретних соціально-економічних, політичних і релігійних характеристик суспільства ідеологічна діяльність держави може базуватися на двох відправних моментах: ідеологічному монізмі (тобто закріпленні та всебічному впровадженні пануючої ідеології) або ідеологічному плюралізмі, який передбачає проголошення різноманіття ідей, думок і переконань. Негативний досвід існування у XX ст. тоталітарних режимів, в основу яких була покладена яскраво виражена ідеологічна складова, спричинив негативне сприйняття ідеологічної функції держави в цілому. Разом з тим і в розвинених західних демократіях держава не стоїть осторонь ідеологічних процесів, що відбуваються в суспільстві.

У вітчизняній та зарубіжній юридичній, політологічній, соціологічній науці існує широкий спектр думок з приводу реалізації ідеологічної функції держави в сучасних умовах. Одні автори відстоюють ідею повної деідеологізації державно-владних відносин (Р. Арон, Д. Белл, Дж. Гелбрейт, Ф. Хайек), інші розглядають ідеологічну діяльність як важливу та невід'ємну складову функціонування держави (К. С. Гаджиев, Б. Г. Капустін, Є. В. Літягін, Н. Луман, У. Матц, М. Н. Шахов). Дана проблема є неоднозначною, в процесі її вирішення слід враховувати динаміку суспільно-політичних процесів, виникнення кризових ситуацій, трансформацію засобів соціальної комунікації, зміну принципів взаємодії влади і населення тощо. Кожен з численних чинників безпосередньо впливає на ступінь і характер ідеологічної діяльності держави. У цьому сенсі викликає значний інтерес досвід реалізації ідеологічної функції в Німеччині, яка протягом останніх десятиліть перетерпіла суттєві соціально-політичні та світоглядні зміни.

Метою статті є дослідження світоглядних проблем сучасного німецького суспільства та аналіз досвіду ідеологічної діяльності у Німеччині в різних внутрішньо- та зовнішньополітичних умовах.

Як правильно вказує В. В. Лола, найвиразніше з проблемою ідеологічного виховання особистості Німеччина у своїй історії зіткнулася тричі: одразу після Другої світової війни, коли в умовах демократизації суспільних відносин постало питання подолання впливу нацистської ідеології; після об'єднання західнонімецьких та східнонімецьких земель на початку 90-х рр. XX ст.; у зв'язку з євроінтегра-

ційними процесами та необхідністю формування у громадян держави «європейської ідентичності» [1, с. 16, 17]. Вказані аспекти є досить співзвучними з тією ситуацією, в якій опинилась Україна після здобуття незалежності, коли виникла необхідність усунення радянської ідеологічної спадщини, подолання світоглядних протиріч між Західною і Східною Україною та засвоєння базових цінностей європейської цивілізації. Така схожість обумовлює актуальність і важливість аналізу проблем і здобутків офіційної ідеологічної діяльності у Німеччині.

Перш за все слід зазначити, що однією з причин приходу нацистів до влади була відсутність у Веймарській Конституції 1919 р. механізмів захисту демократії та конституційного ладу. Шлях до влади партії А. Гітлера починався з безперешкодного поширення фашистської ідеології, яка, можна сказати, суперечила Конституції Німеччини 1919 р. Однак на це мало звертали уваги в той період. Нацистська ідеологія була пов'язана з ідеєю авторитарно-корпоративної держави, протиставленням німецького народного духу та німецької культури цінностям західної цивілізації, пошуком особливого шляху історичного розвитку Німеччини в руслі «німецького (пруського, національного) соціалізму». Нацистське панування спричинило суттєву шкоду багатьом сферам суспільних відносин, у тому числі юриспруденції, яка втратила дух історизму. Зокрема, нацистський режим намагався витіснити римське право з німецької цивілістики, заборонивши його викладання в університетах. Якщо до 1914 р. в кожному університеті Німецької імперії були курси римського права, то у 1937 р. вони збереглися тільки в Гамбурзі та Вюрцбурзі. Вказані «гоніння» завдали серйозного удару німецькій науковій юриспруденції, шкоду від яких можна порівняти з тими збитками, що понесли в той самий період природничі науки в Німеччині під тиском популярних серед нацистів окультних ідей, на противагу традиційній парадигмі наукового пізнання [2, р. 32].

Експериментуючи з новими і традиційними культами, ідеологи НСДАП не приховували своєї ворожості до Церкви, сприймаючи її як конкурента у боротьбі за душі людей. Метою нацистського керівництва було повне поглинання релігії ідеологією. На противагу церковним традиціям, що проповідували мир і любов до ближнього, «німецька релігія» вимагала «вічної боротьби». Природно, що виховання підростаючого покоління не залишилося без ідеологічного впливу. Нацистські ідеологи прагнули виховувати німецьку молодь у дусі

жорсткості і нещадності до негерманських народів і «негідної раси».

Відразу після приходу до влади нацисти активно використовували політичну агітацію в цілях демонстрації єдності партії і держави. Був створений річний цикл націонал-соціалістичних свят, серед яких 30 січня – День взяття влади, 24 лютого – День заснування НСДАП, 16 березня – День пам'яті героїв і День загальної військової повинності. 20 квітня відзначали День народження Гітлера, у вересні – річницю імперського партійного з'їзду, 9 листопада – День пам'яті жертв «Півного путчу» 1923 р. тощо. Введення вказаних свят здійснювалося відповідно до § 7 Закону про свята від 27 лютого 1934 р. за підписами рейхсміністра внутрішніх справ Фріка і рейхсміністра пропаганди й освіти Геббельса. Запроваджені законом дати і терміни свят забезпечували символізацію істотних елементів націонал-соціалістичної ідеології. Міністерство пропаганди під керівництвом Геббельса невпинно працювало над формуванням громадської думки. Проведення свят, зборів та політичних мітингів було перетворено на урочисті видовищні заходи з прапорами, музикою, парадами, які впроваджували у свідомість людей думку про те, що Гітлер є надлюдиною, Месією, покликаним врятувати Німеччину. Всі елементи життя країни були підпорядковані ідеалам націонал-соціалізму [3, с. 139, 140].

Слід сказати, що німці винесли уроки з помилок нацистського періоду. Німецький філософ та ідеолог післявоєнних часів Дольф Штернбергер висунув концепцію захисту конституційного ладу Німеччини. Він проголосив гасло: «Ніякої свободи ворогам свободи». Відповідно до цього нині чинний Основний закон ФРН 1949 р. містить механізми захисту конституційного ладу, які спрямовані насамперед проти ворожої ідеології. По-перше, Конституція ФРН захищає конституційний лад від індивідуальної антиконституційної пропаганди. У ст. 18 Основного закону ФРН сказано: «Кожен, хто використовує свободу вираження думок, зокрема свободу друку, свободу викладання, свободу зборів, свободу об'єднань, таємницю листування, поштових, телеграфних і телефонних повідомлень, право власності або право притулку для боротьби проти основ вільного демократичного ладу, втрачає ці основні права. Втрата прав та її межі визначаються рішенням Федерального конституційного суду». По-друге, Конституція ФРН захищає країну від партійної антиконституційної пропаганди. Стаття 9 Основного закону встановлює, що

систематична діяльність політичної партії всупереч Конституції може призвести до заборони партії [4, с. 7].

Офіційна ідеологічна діяльність у ФРН не обмежується лише встановленням заборон та заходів юридичної відповідальності щодо антиконституційної поведінки. ФРН – одна з небагатьох демократичних країн, де держава цілеспрямовано займається політичною освітою громадян. У Німеччині створено підпорядкований Міністерству внутрішніх справ Федеральний центр політичної освіти, велика політико-виховна робота проводиться політичними фондами демократичних партій. Дуже багато публікацій та політико-освітніх заходів присвячується «подоланню минулого», висвітленню негативних моментів діяльності націонал-соціалістів, їх злочинів проти людства, їх зовнішньополітичної експансії. Екскурсії в колишні концтабори завжди були звичайною справою у виховній роботі зі школярами [5, с. 128, 129].

Досить складним є ставлення громадян Німеччини до національного питання. Історичний досвід двох програних у ХХ ст. воєн відзвичаїв німців пишатися своєю нацією у такий спосіб, як це роблять американці, французи, англійці. Національну ідею у перші десятиліття після II Світової війни замінила ідеологія «подолання минулого», на тему нації було накладено табу, вона була витіснена з офіційної політики. Тому політична освіта у ФРН націлена на формування переважно загальноцивілізаційних гуманістичних ціннісних орієнтацій та конституційного патріотизму. За словами П. Хеберле, основними цілями конституційної педагогіки є виховання громадян у дусі толерантності і додержання прав людини, а також забезпечення розуміння конституційно-правових цінностей і знання конституційних символів, слів національного гімну і кольорів національного прапора [6, с. 19].

У 1990 р. відбулася історична подія – Східна і Західна Німеччини об'єдналися в єдину державу. Правовою основою для возз'єднання двох німецьких держав став Договір про остаточне врегулювання щодо Німеччини. Необхідно зауважити, що ні на сході, ні на заході країни німці психологічно не були готові до возз'єднання. Особливо це стосується Західної Німеччини, що визначала темпи і хід об'єднаної процесу. Її інститути та центри, які займалися питаннями єдності нації, в тому числі установи, що обслуговували політику Бонна в німецькому питанні, так само, як і політичні партії, не були в змозі здійснити поворот

від конфронтаційного курсу відносно НДР. Вони не змогли запропонувати позитивну програму інтеграції східній частині країни в новій Німеччині, яка знайшла б підтримку більшості жителів і старих і нових земель ФРН. Навпаки, домінувало прагнення якомога швидше уніфікувати колишню НДР із Заходом і терміново викоринити будь-які ознаки, що нагадували про другу німецьку державу. Владою об'єднаної Німеччини була розгорнута безпрецедентна за інтенсивністю багаторічна кампанія з «пересомислення» або з «подолання» історії НДР. Відносно НДР в ужиток було введено поняття «Unrechtstaat», тобто держава, заснована на беззаконні, держава сваволі, неправова держава [7]. Офіційна ідеологічна політика вплинула на масову свідомість населення. Практично всі дослідники відзначають зростання праворадикальних настроїв після приєднання колишньої НДР.

Одним з показових ідеологічних інструментів, який досить часто використовується при зміні політичної влади в державі, є перейменування вулиць і міст. Період з 1949 по 1990 рр. в НДР був часом активного «перетворення» традицій, які формувалися століттями. Значні зміни відбулися також у мові й топоніміці. Можна навести багато прикладів ідеологічно забарвленого перейменування населених пунктів. Приміром, з 1 травня 1949 р., згідно з рішенням органу місцевого самоврядування, місто Neuhardenberg стало називатися Marxwalde – на честь Карла Маркса. Обставини перейменування пов'язані з відмовою влади від прусського минулого і їх представників шляхом заміни останніх іменами представників нової влади. Ще один яскравий приклад – перейменування міста Хемніц (Chemnitz) у Карл-Маркс-Штадт (Karl-Marx-Stadt). Перейменування відбулося в 1953 р. з нагоди святкування «Року Карла Маркса». Після об'єднання Німеччини почався зворотний процес перейменування міст. Так, Karl-Marx-Stadt у 1990 р. повернув своє колишнє ім'я Chemnitz, а Marxwalde знову став Neuhardenberg в 1991 р. Щоб уникнути в майбутньому національних і етнічних проблем, уряд ФРН в 90-ті рр. знайшов такий компроміс: майже всі топоніми сорбського регіону Лужиця, Лаузіц тепер мають подвійне позначення: сорбське і німецьке. Приклади цьому можна зустріти повсюдно: скрізь можна побачити двомовні герби населених пунктів або двомовні найменування вулиць [8, с. 137].

Створення Європейського Союзу також породило багато проблем ідеологічного характеру. Це пов'язано зі складністю формування європейської єдності не тільки в економічній,

політичній, а й в духовній сфері. Соціальне співтовариство стає народом, здатним до демократії, тільки тоді, коли люди об'єднані почуттям єдності, проте до об'єднаної Європи входять народи з різними традиціями і ментальними установками. Тому встановлення єдиних загальноєвропейських стандартів у всіх сферах суспільного життя, включаючи ідеологічно-виховну, не завжди є доцільним. У рішенні Федерального конституційного суду Німеччини від 30 червня 2009 р. у зв'язку з цим сказано: «Демократичне самовизначення пов'язане з можливістю самовираження в своєму культурному середовищі, особливо з можливістю прийняття рішень з питань освіти, в тому числі шкільного, сімейного права, мови, положення ЗМІ, статусу церков, релігійних та світоглядних організацій. Діяльність ЄС вторгається в ту сферу суспільного життя, яка належить до компетенції держав та їх суб'єктів. Складання навчальних планів та визначення змісту виховання, побудова системи шкільної освіти відносяться до основоположних політичних рішень, які тісно пов'язані з культурними традиціями і ціннісними уявленнями в кожній окремій державі... Принцип демократичного самовизначення вимагає, щоб кожне пов'язане традиціями і переконаннями політичне співтовариство залишалось суб'єктом демократичної легітимації» [9, с. 155].

Проблемним питанням у Німеччині залишається ставлення до «незахідних» іноземців, стереотипні уявлення до яких залишаються досить негативними. У різних верствах німецького населення розповсюджена ксенофобія, поширюється праворадикальна субкультура. Згідно з аналізом Дуйсбурзького інституту соціальних та лінгвістичних досліджень німецьке суспільство, політика, ЗМІ у повсякденному дискурсі мають яскраво виражені расистські погляди. За даними опитувань, 71 % німців вважає, що мусульмани, які живуть у ФРН, навіть якщо це ортодоксальні віруючі або ісламське духовенство, не мають права жити за законами ісламу (шаріату) і повинні підкорятися існуючому цивільному законодавству [5, с. 143, 144]. В кінці 1990-х рр. консервативним політиком Ф. Мерцем було запропоновано поняття «німецької керівної культури» (Deutsche Leitkultur) – на противагу ідеї «мультикультурності». Відповідно до вказаної концепції, іноземець, який проживає у Німеччині, зобов'язаний враховувати пріоритет місцевої культури, знати німецьку мову, розділяти найважливіші демократичні цінності. Втім, офіційно від даного підходу довелося відмовитися з міркувань політкоректності, однак серед

широких кіл населення подібні вимоги знаходять неабияку підтримку.

Суттєві складнощі викликають також окремі питання, пов'язані з відносинами з сусідніми країнами по ЄС. Так, у 2001, 2002 рр. виникла полеміка між правлячими колами Чехії, Німеччини та Австрії з питання про післявоєнну депортацію судетських німців у відповідності до так званих «декретів Бенеша». У спільній Чесько-германській декларації, підписаній тодішнім прем'єр-міністром Чехії В. Клаусом і канцлером ФРН Г. Коелем у 1997 р., прямо говориться: «... Сторони проголошують, що не будуть обтяжувати свої взаємини політичними і правовими питаннями, коріння яких відходять у минуле». Це, однак, не завадило націоналістично налаштованим колам по обидві сторони чесько-германського та чесько-австрійського кордонів відновити суперечки про правомірність вислання судетських німців із Чехословаччини в 1945, 1946 рр. Найбільш радикальні представники судето-німецької громади ведуть розмови про реституцію майна, конфіскованого у них або їхніх предків під час депортації, і навіть про повернення судетським німцям громадянських і політичних прав у Чехії. Слід, однак, відзначити, що цю позицію не поділяють ані офіційне керівництво Німеччини

та Австрії, ані провідні представники Європейського союзу [10, с. 215, 216].

Таким чином, проведений аналіз свідчить про те, що у сучасному німецькому суспільстві існують суттєві світоглядні проблеми, пов'язані з впливом на свідомість громадян остаточно не подоланих факторів минулого (ідеологія нацизму, поділ держави на західну і східну частини, депортація судетських німців) та сучасних викликів, породжених процесами глобалізації (зокрема, мова йде про міграцію населення, яка спричиняє співіснування у спільному публічно-політичному просторі представників багатьох культур). За таких умов значення ідеологічної діяльності держави не зменшується, а навпаки, істотно зростає. Держава покликана здійснювати ідеологічну функцію для забезпечення єдності суспільства, виховання громадян у дусі патріотизму, поваги до демократичних цінностей, недопущення міжетнічних та міжрелігійних конфліктів, для підтримання авторитету політичної влади в суспільстві, від якого в значній мірі залежить здійснення всіх інших функцій держави і саме її існування. Досвід реалізації ідеологічної функції у ФРН може бути корисним для вдосконалення відповідного напрямку діяльності української держави.

Список використаних джерел

1. Лола В. В. Формування державної ідеології виховання людини в умовах трансформації суспільства: теоретико-методологічний аспект : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / Лола Вікторія Василівна. – Д., 2007. – 22 с.
2. Zimmermann R. «Was Heimat hieß, nun heißt es Hölle»: The emigration of lawyers from Hitler's Germany: political background, legal framework, and cultural context / Reinhard Zimmermann // Jurists Uprooted. German-speaking Émigré Lawyers in Twentieth-century Britain / Ed. by Jack Beatson and Reinhard Zimmermann. – Oxford : Oxford University Press, 2004. – P. 1–72.
3. Лапихина Л. А. Эволюция традиций и обычаев немецкого народа в Третьем Рейхе / Л. А. Лапихина // Армия и общество. – 2009. – № 2. – С. 137–142.
4. Бернадский Г. Г. Государству необходима государственная идеология / Г. Г. Бернадский // Вестник Санкт-Петербургской юридической академии. – 2012. – № 2 (15). – С. 4–7.
5. Погорельская С. В. Некоторые особенности правой идеологии и политики в ФРГ / С. В. Погорельская // Актуальные проблемы Европы. – 2004. – № 2. – С. 125–150.
6. Häberle P. Europäische Verfassungslehre / P. Häberle. – 5 Aufl. – Baden-Baden : Nomos Verl., 2008. – 723 s.
7. Кузьмин И. Н. Характер и последствия воссоединения Германии / Кузьмин И. Н. // Мир и политика. – 2012. – № 1 (64) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mir-politika.ru/115-harakter-i-posledstviya-vossoedineniya-germanii.html>.
8. Крюков П. А. Роль экстралингвистического фактора в формировании немецкого топонимикона (на примере идеологической компоненты в северной и восточной Германии в период с 1933 по 1990-е гг.) / П. А. Крюков // Вестник МГОУ. Сер. Лингвистика. – 2011. – № 6. – С. 133–138.
9. Britz G. Vom kulturellen Vorbehalt zum Kulturvorbehalt in der bundesverfassungsgerichtlichen Demokratietheorie des Lissabon-Urteils? / G. Britz // Europarecht. – München, 2010. – Bd. 1. – S. 151–170.
10. Шимов Я. Политические силы современной Чехии и проблемы европейской интеграции / Я. Шимов // Восточная Европа в начале XXI века : сб. обзоров и реф. / РАН, Ин-т науч. инф. по обществ. наукам ; редколл.: Игрицкий Ю. И. (отв. ред.) и др. – М., 2004. – С. 210–225. – (Серия «Проблемы общественной трансформации в странах Восточной Европы и России»).

Надійшла до редколегії 17.07.2013

КОНОПЕЛЬКО Е. В. РЕАЛИЗАЦИЯ ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ ФУНКЦИИ ГОСУДАРСТВА: ОПЫТ ГЕРМАНИИ

Проанализирован опыт идеологической деятельности в Германии в различных внутренне- и внешнеполитических условиях. Установлено, что в современном немецком обществе существуют значительные мировоззренческие проблемы, связанные с воздействием на сознание граждан окончательно не преодоленных факторов прошлого (идеология нацизма, разделение государства на западную и восточную части, депортация судетских немцев) и современных вызовов, порожденных глобализацией. Сделан вывод, что и сегодня государство призвано осуществлять идеологическую функцию для обеспечения единства общества, воспитания граждан в духе патриотизма, уважения к демократическим ценностям, недопущения межэтнических и межрелигиозных конфликтов, обеспечения авторитета политической власти в обществе.

Ключевые слова: идеология, идеологическая функция, ФРГ, нацизм, политическое образование.

KONOPELKO O. V. REALIZATION OF IDEOLOGICAL STATE FUNCTION: EXPERIENCE OF GERMAN

Ideological state function is the object of research. The subject of research is particularities of realization of ideological function in Germany.

The aim of article is disclosure of world-view problems of modern German society and analysis of ideological activity's experience in Germany in different interior and foreign policy conditions.

The necessity of attaining research end stipulate for using of categories and dialectics laws, and also other general scientific and special methods of research: formal and logical, axiological, system and historical.

Actuality of research is stipulate by the fact that Ukraine during development of state independent face similar ideological problems which was in Germany after defeat in the 2nd World War, East and West Germany consolidation and entering to European Union. The necessity to remove the Soviet ideological inheritance, overcoming of world-view contradictions between West and East Ukraine and adoption of basic European values in process of European integration also arise in Ukraine. Such similarity stipulates actuality and importance of analysis of problem and achievements of official ideological activity in Germany.

It is established that substantial world-view problems connected with influence on consciousness of citizen definitively invincible factors of the past (ideology of Nazism, separation of East and West part of state, deportation of Sudetes judges) and modern challenges cause by globalization (particularly, it means migration of population, which cause coexistence in joint public and political area of representatives of many cultures) there are in modern German society. Meaning of ideological state' activity is not decrease on such conditions, but on the contrary essentially increases. FRG is one of the not much democratic states where created effective active system of political education of citizens.

Practical sense of work consists of statement and conclusions substantiated in it extend scientific knowledge about ideological state function, received results could be used in improvement of realization researched function in Ukraine.

It is concluded that state calls to realize ideological function for the ensuring of society unity, breeding of citizens in patriotic spirit, respect democratic values, not permit interethnic and interreligious conflicts and keeping of popularity of politic authority in society.

Keywords: ideology, ideological function, Germany, Nazism, political education.

УДК 341.231.14

К. Б. ЛЕВЧЕНКО,

доктор юридичних наук, кандидат філософських наук, професор,

президент Міжнародного жіночого правозахисного центру «Ла Страда – Україна»

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА СПРОБИ ЙОГО ЗАПЕРЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Проаналізовано основні механізми використання міжнародного досвіду в процесі реалізації гендерної політики в Україні, а також специфіка антигендерного руху в сучасній Україні, класифікуються чинники, що заважають поступу українського суспільства у напрямку євроінтеграції.